

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IV. Sententia P. Martinoni rejicitur, & ostenditur Verbum Divinum, per
unionem cum humanitate non solum non esse intrinsecè mutatum, sed
nec etiam innovatum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

intrinsicè: Ergo hoc admissio, intrinsicè mutatur, A
quævis non perficitur intrinsicè in suo esse in-
creato, vel in propriis operationibus. Consequen-
tia patet. Antecedens probatur. Transitus ille est
adus in potentia prout in potentia passiva & te-
cepiva formæ: Sed hæc est mutationis definitio:
Ergo in illo transitu salatur integra & adæquata
definitio mutationis.

Tertio respondent alii, Verbum Divinum
non esse per Incarnationem mutatum, quia non
est intrinsicè, sed extrinsicè tantum humanitati u-
nitum. Sed hoc facile rejicitur, quia ex hoc seque-
tur Verbum extrinsicè tantum denominatione esse
hominem, subindeque non esse hominem ejusdem
rationis cum aliis hominibus, quod absurdum &
eroneum est.

Quarto alii inde excludunt intrinsicam muta-
tionem à Verbo, quia unitur humanitati assumptæ,
per modum quendam unionis, qui in sola huma-
nitate recipitur. Verum, præterquam quod modus
ille dicendi falsum supponit, quia, ut infra ostende-
mus, nullus inter Verbum & humanitatem mediat
modus substantialis unionis, sed illa extrema im-
mediate inter se conjunguntur; adhuc tamen non
solvitur difficultas: Nam licet unio animæ ratio-
nalis cum corpore in eo solo reciperetur, ut aliqui ex-
stimant, aut in sola anima, tamen utrumque muta-
tur per intimam adjunctionem alterius: Ergo
mutabitur Verbum mutabitur per Incarnationem, si
nihil aliud obstat mutationi.

Denique respondent alii apud Cardinalem De-
lugo disp. 1. de Incarnat. sect. 6. num. 71. humanita-
tem mutari in Incarnatione, quia unionem susten-
tat, Verbum autem non mutari, quia licet sit subje-
ctum unionis, illam tamen, nec humanitatem as-
sumptam sustentat.

Sed neque hic modus dicendi placet: Primò, quia
falsum est quod Verbum humanitatem assumptam
non sustentet, nam quæcumque natura creata su-
stentatur in supposito in quo subsistit: Sed humani-
tas subsistit in Verbo, supplente vices subsistentiæ
creatæ: Ergo ab illo sustentatur. Licet Verbum pro-
pterea dici non debeat subiectum sustentationis
respectu humanitatis, quia ad rationem subje-
cti non sufficit sola sustentatio formæ, sine receptione
illius, Deus enim accidentia in Eucharistia susten-
tat, & tamen quia ea non recipit, non potest dici
esse illorum subiectum.

Secundò, Est Verbum Divinum non sustentet
humanitatem assumptam, ex eo tamen non rectè
colligitur, ipsum non mutari per Incarnationem:
Etenim (ut rectè arguit prædictus Cardinalis) ma-
teria prima non solum mutatur per formas mate-
riales quas sustentat, sed etiam per animam ratio-
nalem, quam propriè non sustentat ut subiectum
(cum anima rationalis per se subsistens sit, & à ma-
teria independentes) sed potius magis ab illa materia
continetur & sustentatur; quod proprium est for-
mis separatis & per se subsistentibus, ut dicitur de
Angelis: Ergo ut aliquid mutetur per formam, non
requiritur necessariò quod illam sustentet, sed suf-
ficere quod illam in se recipiat, & esse quod ab illa
prestat: & per consequens, si Verbum est subje-
ctum humanitatem recipiens, quamvis illam non
sustentet, intrinsicè mutatur per Incarnationem.

Nec valet si dicas, materiam idèò mutari per a-
nimam rationalem, quia licet illam quoad substan-
tiam non sustentet, sustentat tamen unionem ejus
cum ipsa: Verbum autem nec humanitatem, nec
unionem sustentat, & idèò non mutatur per illam.

Tom. IV.

Non valet, inquam, non enim solum per unionem
animæ rationalis mutatur materia, sed etiam & po-
tissime per ipsam animam rationalem, & tamen li-
cèt sustentet unionem, non sustentat propriè ani-
mam rationalem: Ergo de ratione formæ realiter
immutantis, non est sustentari, nec de conceptu
subjecti ut mutabilis per formam, est illius susten-
tatio. Consequentia evidens est, Antecedens pro-
batur. Ab eo mutatur materia, à quo realiter infor-
matur, & paratur, & perficitur: Sed principalis per
entitatem animæ informatur, actuatur, & perficitur,
quàm per unionem: hæc enim solum est conditio
ad perficiendam & informandam materiam,
entitas verò animæ, ut ratio formalis se habet: Ergo
principalis per entitatem animæ rationalis, quàm
per unionem materia mutatur.

§. IV.

*Sententia P. Martini non rejicitur, & dicitur Verbum Di-
vinum, per unionem cum humanitate, non solum non
esse intrinsicè mutatum, sed nec etiam
innovatum.*

Pater Martinus, novissimus Societatis scrip-
tor, ut à difficultate proposita facilius se expe-
diat, docet hic disp. 1. sect. 4. num. 35 & sequentibus,
admitti posse in Incarnatione Verbum Divinum
verè fuisse innovatum, licet non intrinsicè muta-
tum; quia (inquit) ex unione ad humanitatem, nul-
lum commodum, vel incommodum, ornamen-
tum, aut dedecus, incrementum aut detrimentum
in suo esse intrinsicè suscepit, aut sustinuit.

Sed hic modus dicendi admittendus non est. In
primis enim quod ille Author asserit, nempe
Verbum per Incarnationem verè fuisse innova-
tum, pias aures offendit; quia æquè malè sonat
Verbum esse innovatum, ac esse immutatum; cum
hæc videantur synonyma, & ubicunque Scriptura
asserit aliquid innovari, licet pro hæc voce innova-
ri, substituere hoc verbum immutari: g. cum Ma-
chab. 1. dicitur quod est innovata civitas, Jerusa-
lem, licet substitui se est immutata, & cum Propheta
ait Psal. 72. Emitte spiritum tuum, & creabuntur, & re-
novabis faciem terra, locum renovabis, potest poni, immu-
tabis, & sic de aliis.

Confirmatur: Immutari nihil aliud sonat, quàm
alio modo se habere nunc quàm prius: Sed quod
innovatur, alio modo se habet nunc quàm prius:
Ergo quod innovatur, mutatur. Major patet. Mi-
nor probatur. Quod innovatur, novo modo se ha-
bet, ut ex ipsis terminis constat: Sed quod novo mo-
do se habet, alio modo se habet nunc quàm antea:
Ergo quod innovatur, alio modo se habet nunc
quàm prius.

Deinde, Quidquid potest innovari, potest
veterascere, cum novitas & vetustas sint cor-
relativa, & omnis innovatio supponat vetusta-
tem quæ transeat: Sed absurdum est dicere De-
um posse veterascere: Ergo & innovari. Unde
egregiè Tertullianus lib. 1. contra Marcionem:
Deus si est vetus, non erit: novitas initium testificatur,
vetustas finem minatur: Deus autem tam alienus est ab i-
nitio & fine, quàm à tempore arbitrio & metatore, initium &
finis.

Tertio, Est innovatio non sit vera & rigorosa
mutatio, est tamen quædam umbra & similitudo
mutationis: Sed in Deo non solum non est vera
& rigorosa mutatio, sed nec etiam vicissitudinis
obumbratio, ut dicitur Jacobus. Ergo nec innova-
tio.

Ecc. 2

vatio.

vario. Unde Sapient. 7. de Sapientia æterna dicitur: *Cum sit una, omnia potest, & in se permanens, omnia innovat*: id est licet omnis innovatio quæ est in aliis rebus, sit à sapientia æterna, nulla tamen innovatio est in sapientia æterna: quod non verè diceretur, si Verbum Divinum, quod est Sapientia Patris æterni, in Incarnatione, per unionem cum humanitate fuisset innovatum.

33. Denique idem Author malè infert Verbum Divinum non fuisse in Incarnatione intrinsecè mutatum, ex eo quod ex unione ad humanitatem, nullum commodum, vel incommodum, incrementum, aut detrimentum in suo esse receperit: cum enim mutatio nihil aliud sit quam transitus entis existentis in potentia, prout in potentia, ut aliquid intrinsecè mutetur, sufficit quod recipiat formam aliquam ad quam erat in potentia receptiva, quamvis illa nec commodum nec incommodum, nec augmentum nec diminutionem inducat. Unde si Verbum per Incarnationem intrinsecè in seipso humanitatem recepit, vel unionem cum humanitate, quamvis nullum commodum vel incommodum senserit, fuit intrinsecè per Incarnationem mutatum.

S. V.

Patris Martinoni fundamenta solvuntur.

34. Primum Patris Martinoni fundamentum sumitur ex illa Antiphona, quam canit Ecclesia in octava natiuitatis Christi: *Mirabile mysterium declaratur hodie, innovantur natura*. Deus homo factus est, id quod fuit permansit, & quod non erat assumpsit, &c. Quibus verbis, clarè videtur enuntiare Ecclesia, quod utraque Christi natura, divina scilicet & humana, per Incarnationem fuit innovata, cum dicat in plurali, *innovantur natura*, & hanc innovationem statim exponat, addens, *Deus homo factus est*.
35. Secundum fundamentum est ex autoritate D. Leonis (serm. 20. de natiuitate, ubi ait, *Qui ingreditur hac in ista Dominus noster Iesus Christus, novo ordine, novâ natiuitate generatur: novo ordine, quia invisibilis in suis factus est visibilis in nostris; natiuitate novâ, quia conceptus à Virgine sine paterna carnis concupiscentia, sine matris integritatis iniuria*. Idem quæ repetit in Epistola ad Flavianum).
36. Tertiò plurimi Patres intellexerunt de Incarnatione illud Jeremiæ 31. *Creavit Dominus novum super terram, semina circumdabit virum*. At si est novum quid in Incarnatione, Deus est innovatus: Ergo &c.
37. Quartò arguit ratione: Sicut (inquit) novum fuit homini fieri Deum, ita & Deo novum fuit fieri hominem, & sicut natura humana, novo & inusitato modo se habuit, cum fuit unita personaliter Verbo; ita & Verbum cum fuit unitum humanitati: Ergo sicut natura humana, ita & Verbum Divinum, in Incarnatione innovatum est.
38. Hæc tamen levia & frivola sunt, ac facillè dilui possunt. Ad primum enim responderetur, sensum illorum verborum, *innovantur natura*, esse quod aliquid insolitum omnibus rebus seu naturis contigit, quando Deus homo factus est, quia ut dissolutione sequenti exponemus, per Incarnationis mysterium, omnia instaurata & veluti renovata sunt, propter novam dignitatem & excel-

lenciam omnibus collatam, juxta illud Pauli Ephes. 1. *Deus proposuit in dispensatione plenam in ætate, instaurare omnia in Christo, in celis & quæ in terra sunt*. Si quis autem contendat, prædicta verba ad divinam & humanam naturam referri, dicendum est, illa debere intelligi de novitate duntaxat extrinsecæ, & non propria, non verò de propria & intrinsecæ. Tunc quia ipse Adversarius num. 39. ait absurdum esse cogitare quod innovatio aliqua contingere potuerit Verbo, secundum naturam & substantiam divinam: malè ergo infert Verbum esse innovatum intrinsecè, ex verbis illis Ecclesiæ, quæ insinuant & intrinsecam innovationem in Verbo significent, diserte dicunt Deum esse innovatum secundum naturam, seu naturam Dei per mysterium Incarnationis innovatam esse. Tum etiam, quia ipsa ætatem humanam Christi naturam, non est proprie & intrinsecè per Incarnationem innovata: quod enim verè & proprie innovatur, transit à veteri statu in quo aliquo tempore fuit, ad novum; humanitas verò Christi non existit aliquo tempore ante Incarnationem, sed in ipso primo instanti quo fuit formata, fuit Verbo unita, ut infra dicemus. Addo quod, si ex parte humanitatis, admitti deberet innovatio propria & intrinsecæ, ponenda esset innovatio intrinsecè immutans: unde verba illa Ecclesiæ, *innovantur natura*, non solum innovationem, sed etiam mutationem in divinam & humanam Christi naturam exprimerent, quod absurdum & erroneum est. Nec obstat quod D. Thomas paragrapho sequenti refertur, docere in mysterio Incarnationis intervenire mutationem ex parte naturæ humanæ quæ assumitur; loquitur enim de mutatione impropria & large sumpta, & solum intendit in hoc mysterio humanitatem perfici à Verbo, & non Verbum ab humanitate: non verò de mutatione strictè & propria; quia ut docent Philosophi in secundis physicorum, de ratione mutationis strictæ & rigorosæ est, quod subiectum in aliquo instanti maneat sub privatione formæ aut perfectionis per quam mutari dicitur, ut de non esse formæ ad esse illius transire dicatur.

Ad secundum dicendum, D. Leonem verbis istis solum voluisse asserere, quod temporalis Christi natiuitas est nova, si comparatur ad aliorum hominum natiuitates, ut patet ex verbis quæ habet paginâ sequenti, ubi totum suum discursum sic concludit: *Est nobis cum Christo natura consimilis, sed origo dissimilis, quia Christus natus est ex Virgine, per Spiritum Sancti operationem, nos generatione carnali ab utroque parentum habemus: oportuit enim quod Christus novo ordine nasceretur, qui novam impollutam sinceritatis gratiam, humanis corporibus inferret*.

Ad tertium dico, verbis illis Jeremiæ, *Creavit Dominus novum super terram &c.* significari quiddam per Incarnationis mysterium, plura nova & insolita contigisse; tunc enim semina virum suo utero circumdedit, cum Maria concepit, & novem mensibus in utero portavit Christum, qui à primo suæ conceptionis instanti fuit vir, cum tunc usum rationis habuerit, & scientiâ, prudentiâ, ac sapientiâ repletus fuerit; non tamen per hæc verba Scripturam asserere, vel intendere, quod ipse Deus per tale mysterium innovatus sit.

Ad quartum dicatur fuisse novum & inusitatum Verbo uniri naturæ humanæ in unitate personæ, sicut fuit Deo novum & inusitatum, agere ad crea-